

Taraf sıfatı (husumet), maddi hukuka göre belirlenen, bir subjektif hakkı dava etme yetkisini ya da bir subjektif hakkın davalı olarak talep edilebilme yetkisini gösteren bir kavramdır. Taraf ehliyeti; davada taraf olabilme, usulî hukuki ilişkinin süjesi olabilme ehliyetidir. Taraf ehliyetine sahip olan kişi, davada davacı veya davalı olabilecektir. Bu nedenle, taraf ehliyeti usûli bir kavramdır. Taraf ehliyetine sahip olabilmek için medeni hukuktaki hak ehliyetine

sahip olmak gerekir. HMK'nın 50. maddesine göre, medeni haklardan yararlanma ehliyetine sahip olan, taraf ehliyetine de sahiptir. Buna göre tüm insanlar, hak ehliyetine ve dolayısıyla taraf ehliyetine sahiptir. Dava ehliyeti ise, medeni hakları kullanma ehliyetine göre belirlenir. (HMK md. 51) Fiil ehliyetine sahip olan kişi, dava ehliyetine de sahiptir ve davayı yürütebilir, usûl işlemlerini yapabilir. Reşit olan ve temyiz kudretine sahip olan kişiler fiil ehliyetine

sahiptir. Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve dava takip yetkisi davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olduğu halde, taraf sıfatı dava konusu subjektif hakka ilişkindir. Davacı tarafta yer alan taraf için aktif dava sıfatı, davalı tarafta yer alan taraf için pasif taraf sıfatından söz edilebilir. Uygulamada, "sıfat" yerine "husumet" terimi de kullanılmaktadır. Sıfat dava şartı olmayıp, itirazdır. Çünkü bir kimsenin hak sahibi veya borçlu olup olmadığı davanın esasına

girildikten sonra tespit edilebilir. Bu durumda ise dava esastan ret veya kabul edilir. Oysa, dava şartları davanın esasına girilmesini engelleyen niteliktedir. Ancak sıfat bir itiraz olduğundan, hâkim diğer itirazlar gibi taraf sıfatını da dava dosyasından anlayabildiği sürece kendiliğinden nazara alır. Sıfat, davada taraflardan birinin davaya konu subjektif dava hakkının bulunup bulunmadığı ile ilgili bir husustur. Tarafların sıfatının yargılama sonuna

kadar devam etmesi zorunludur. Bu husus mahkemece re'sen gözönünde bulundurulmalıdır. Bir davada, taraflardan birinin, davacı ya da davalı sıfatının (aktif ya da pasif husumet ehliyetinin) olmadığı belirlenirse, artık bu davanın esasının çözümüne girilmeden, davanın husumet yokluğundan reddi gerekir. Bir kişinin belli bir davada davalı sıfatını haiz olup olmadığı şeklinde nitelendirilen husumet inleri sürülme zamanı yasa ile kabul edilen bir ilk itiraz

**olmadığı gibi davalı
tarafından ileri sürülmesi
gerekli bir def'i de
değildir. Davanın her
aşamasında ileri sürülmesi
mümkün veya mahkemece vakıf
olunduğu takdirde re'sen
nazara alınması gerekli
hukuki bir durumdur. ...**

T.C.

Yargıtay

23. Hukuk Dairesi

Esas No:2013/6853

Karar No:2014/1636

K. Tarihi:5.3.2014

MAHKEMESİ : Kayseri 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

TARİHİ : 25/06/2013

NUMARASI : 2009/357-2013/280

Taraflar arasındaki tapu iptali ve tescil davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın davalı E.. Ş.., E.. T.. ve kooperatif yönünden usulden reddine, davalı H.. T.. yönünden kabulüne yönelik olarak verilen hükmün süresi içinde davacı vekilince temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü.

-K A R A R-

Davacı vekili, müvekkilinin davalı E.. T..'dan alacaklı olduğunu, bu alacağına karşılık E.. T..'ın diğer davalı Yenişehir Kooperatifinden arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesinden dolayı alacaklı olduğu 1,5 dairenin temlik konusunda anlaşmalarını, 29.11.2005 tarihli noterde düzenlenen devir ve temlik sözleşmesi ile bu 1,5 daireyi müvekkilinin temliklen devraldığını, bu sözleşmenin aynı gün kooperatif başkanlığına sunulduğunu, kooperatif başkanı olan davalı E.. Ş..'ın müvekkiline 01.12.2005 tarihli belgeyi vererek söz konusu devir ve temlik işlemlerini kooperatif kayıtlarına aldığını, müvekkilinin E.. T..'daki bakiye alacağını tahsil etmek için icra takibine giriştiğinde E.. T..'ın kendisine temlik ettiği davalı kooperatif nezdindeki 1,5 dairenin kat mülkiyeti kurulmadan arsa tapusu ve arsa payı üzerinden önce kooperatif tarafından E.. T..'a, ertesi gün olan 14.08.2009 tarihinde de danışıklı olarak yeğeni davalı H.. T..'a devredildiğini ileri sürerek, davaya konu taşınmazda H.. T.. adına kayıtlı 15/542 hissenin iptali ile müvekkili adına tescilini talep ve dava etmiştir.

Davalılar, E.. Ş.. ve kooperatif vekili, müvekkillerinin ihtilaf ve taraflarla bir ilgisinin bulunmadığını, müvekkilinin E.. T.. ile arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi yaptığını, buna istinaden E.. T..'a ait taşınmaz hissesinin müvekkili kooperatife geçtiğini, ancak daha sonra sözleşmenin karşılıklı olarak feshedildiğini, bunun üzerine taşınmazın yeniden E.. T..'a devredildiğini ve kooperatif ile E.. T.. arasındaki ilişkinin sona erdiğini, müvekkili E.. Ş..'ın de taraflar arasındaki hukuki olaylarla bir ilgisinin bulunmadığını, husumetin yanlış yöneltildiğini savunarak, davanın reddini istemiştir.

Davalı E.. T., davacı ile yıllarca ticaret yaptıklarını, kendisine herhangi bir borcu bulunmadığını, kendisine teminat olarak verdikleri arsa karşılığı olan borçlarını da ödediklerini, davacı tarafın 2005 yılında kendisi aleyhine icra takibi yapınca taahhütte

bulunmak zorunda kaldığını, borçlarını geçen süre zarfında ödediğini, davacının belirttiği taşınmazdaki hissesini

borcundan dolayı H.. T..'a devrettiğini, mal kaçırma amacı bulunmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir.

Davalı H.. T., davaya cevap vermemiştir.

Mahkemece, İddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre; davalı Emin ile davacı arasında düzenlenen temlik sözleşmesinin noterde yapılmış olup temlikin geçerli olduğu, temlik sözleşmesi kooperatife bildirildiğinden kooperatifin arsa payı karşılığı inşaat sözleşmesi feshedilmiş olsa dahi bu arada temlikten haberdar olduğundan söz konusu taşınmazın tapu kaydını davalı E.. T..'a değil davacıya devretmesi gerektiği, davalı kooperatifin kötüniyetli olarak taşınmazı davalı E.. T..'a devrettiği, ancak talep öncelikle tapu iptali ve tescil olup davalı kooperatifin tapu maliki olmadığı; davalı E.. T..'ın davacı tarafa tüm borcunu ödediğini ve borcunun olmadığını yasal delille ispatlayamadığı, 29.11.2005 tarihindeki davacı ile yapılan temlik sözleşmesinden ve sözleşmenin kooperatife bildirilmesinden sonra taşınmazın 13.08.2009 tarihinde davalı kooperatif tarafından diğer davalı E.. T..'a ve bir gün sonra da davalı E.. T.. tarafından diğer davalı H.. T..'a devredildiği, H.. T.. ile E.. T.. arasındaki yakınlık, bedeller arasındaki aşırı fark ve dolayısıyla H.. T..'ın E.. T..'ın taşınmazı ile ilgili yapılan sözleşmeler ve diğer gelişmelerden haberdar olmamasının hayatın olağan akışına aykırı ve mümkün olmaması sebebiyle yapılan devrin muvazaalı olduğu gerekçesiyle, davanın davalı E.. T., Yenişehir Kent Konut Yapı Kooperatifi ve E.. Ş.. yönünden HMK'nın 115/2. maddesi uyarınca pasif husumet yokluğundan usulden reddine, davalı H.. T.. yönünden davanın kabulü ile taşınmazın davalı H.. T.. adına kayıtlı 15/542 hissesinin iptali ile davacı adına tapuya tesciline karar verilmiştir.

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle gerektirici sebeplere, delillerin takdirinde bir isabetsizlik bulunmamasına göre, davacı vekilinin temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2-Taraf sıfatı (husumet), maddi hukuka göre belirlenen, bir subjektif hakkı dava etme yetkisini ya da bir subjektif hakkın

davalı olarak talep edilebilme yetkisini gösteren bir kavramdır. Taraf ehliyeti; davada taraf olabilme, usulî hukuki ilişkinin süjesi olabilme ehliyetidir. Taraf ehliyetine sahip olan kişi, davada davacı veya davalı olabilecektir. Bu nedenle, taraf ehliyeti usûli bir kavramdır. Taraf ehliyetine sahip olabilme için medeni hukuktaki hak ehliyetine sahip olmak gerekir. HMK'nın 50. maddesine göre, medeni haklardan yararlanma ehliyetine sahip olan, taraf ehliyetine de sahiptir. Buna göre tüm insanlar, hak ehliyetine ve dolayısıyla taraf ehliyetine sahiptir. Dava ehliyeti ise, medeni hakları kullanma ehliyetine göre belirlenir. (HMK md. 51) Fiil ehliyetine sahip olan kişi, dava ehliyetine de sahiptir ve davayı yürütebilir, usûl işlemlerini yapabilir. Reşit olan ve temyiz kudretine sahip olan kişiler fiil ehliyetine sahiptir. Taraf ehliyeti, dava ehliyeti ve dava takip yetkisi davanın taraflarının kişilikleriyle ilgili olduğu halde, taraf sıfatı dava konusu subjektif hakka ilişkindir. Davacı tarafta yer alan taraf için aktif dava sıfatı, davalı tarafta yer alan taraf için pasif taraf sıfatından söz edilebilir. Uygulamada, "sıfat" yerine "husumet" terimi de kullanılmaktadır. Sıfat dava şartı olmayıp, itirazdır. Çünkü bir kimsenin hak sahibi veya borçlu olup olmadığı davanın esasına girildikten sonra tespit edilebilir. Bu durumda ise dava esastan ret veya kabul edilir. Oysa, dava şartları davanın esasına girilmesini engelleyen niteliktedir. Ancak sıfat bir itiraz olduğundan, hâkim diğer itirazlar gibi taraf sıfatını da dava dosyasından anlayabildiği sürece kendiliğinden nazara alır. Sıfat, davada taraflardan birinin davaya konu subjektif dava hakkının bulunup bulunmadığı ile ilgili bir husustur. Tarafların sıfatının yargılama sonuna kadar devam etmesi zorunludur. Bu husus mahkemece re'sen gözönünde bulundurulmalıdır. Bir davada, taraflardan birinin, davacı ya da davalı sıfatının (aktif ya da pasif husumet ehliyetinin) olmadığı belirlenirse, artık bu davanın esasının çözümüne girilmeden, davanın husumet yokluğundan reddi gerekir. Bir kişinin belli bir davada davalı sıfatını haiz olup olmadığı şeklinde nitelendirilen husumetin

ileri sürülme zamanı yasa ile kabul edilen bir ilk itiraz olmadığı gibi davalı tarafından ileri sürülmesi gerekli bir def'i de değildir. Davanın her aşamasında ileri sürülmesi mümkün veya mahkemece vakıf olduğu takdirde re'sen nazara alınması gerekli hukuki bir durumdur.

Somut olayda mahkemece, davalılar E.. T.., E.. Ş.. ve kooperatif yönünden pasif taraf sıfatı yokluğu sebebiyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken, sıfatın dava şartı olmadığı hususu gözardı edilerek HMK'nın 115/2. maddesi uyarınca davanın usulden reddi doğru olmamış ise de, karar sonucu itibariyle doğru olduğundan, HUMK'nın 438/son maddesi uyarınca gerekçesi kısmen değiştirilmek ve yapılan yanlışlığın düzeltilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, HUMK'nın 438/7. maddesi uyarınca aşağıda yazılı olduğu şekilde hükmün düzeltilerek onanmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda (1) numaralı bentte açıklanan nedenlerle, davacı vekilinin tüm temyiz itirazlarının reddine (2) numaralı bentte açıklanan nedenlerle kararın gerekçesi kısmen değiştirilerek ve HÜKÜM fıkrasının (1-a) bendinin ikinci satırındaki "HMK 115/2. maddesi uyarınca usulden" ibaresinin hükümden çıkarılması suretiyle hükmün DÜZELTİLEREK ONANMASINA, aşağıda yazılı onama harcının temyiz edenden alınmasına, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 05.03.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.